

UDC: 338.2

COHESION POLICY IN THE EUROPEAN UNION

POLITICA DE COEZIUNE IN UNIUNEA EUROPEANĂ

*ROSCA Petru, PhD in Economics, University Professor,
Free International University of Moldova, Chisinau*

*ROȘCA Petru, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău*

Annotation: *The article reveals different aspects of cohesion policy which the European Union is promoting, being considered the main investment policy and it is addressed to all regions, towns, villages of EU, by supporting the employment, competitiveness, economic growth, sustainable development and improvement of the quality of life.*

Adnotare: *În articol sunt redată diverse aspecte ale politicii de coeziune care se promovează în Uniunea Europeană, fiind considerată ca principala politică de investiții și este adresată tuturor regiunilor, orașelor, localităților din UE, sprijinând crearea de locuri de muncă, competitivitatea firmelor, creșterea economică, dezvoltare durabilă și îmbunătățirea calității vieții.*

Keywords: *cohesion, solidarity, budget, strategy, research and innovation, investment, economic growth, sustainable development, competitiveness, education, environment, quality of the life.*

Cuvinte-cheie: *coeziune, solidaritate, buget, strategie, cercetare-inovare, investiții, creștere economică, dezvoltare durabilă, competitivitate, educație, mediul înconjurător, calitatea vieții.*

Introducere

Conform dicționarului explicativ enciclopedic al limbii române (DEX), termenul *coeziune* înseamnă: 1) proprietate a elementelor constitutive ale substanțelor solide și gazoase de a se menține unite, datorită forțelor care se exercită între atomii sau între moleculele lor. 2) Fig. Legătura internă strânsă (Prizis. u. Din franceză – cohesion). În cazul dat am putea spune solidaritatea economică a țărilor-membre ale Uniunii Europene.

Politica de coeziune poate fi considerată ca principala politică de investiții în Uniunea Europeană. Această politică este adresată tuturor regiunilor, orașelor, localităților din Uniunea Europeană, sprijinând crearea de locuri de muncă, competitivitatea firmelor, creșterea economică, dezvoltare durabilă și îmbunătățirea calității vieții populației.

Material și metodă

Politica de coeziune stă la baza solidarității europene, având un un impact puternic în diverse domenii ale economiei. Conform datelor statistice europene, cea mai mare parte a fondurilor de care dispune politica de coeziune sunt orientate către țările și regiunile europene mai slab dezvoltate, în scopul spriginirii acestora în vederea recuperării și reducerii decalajelor economice, sociale și teritoriale existente în continuare la nivelul Uniunii Europene.

Politica de coeziune are un impact financiar general, fiind un catalizator pentru finanțări suplimentare din fonduri publice și private, deoarece aceasta impune statelor-membre cofinanțarea din bugetul național și generează totodată încredere în rândul investitorilor. În total, luându-se în

calcul contribuțiile naționale și alte investiții private impactul politicii de coeziune pentru perioada anilor 2014-2020 este estimat la aproximativ 450 de miliarde de euro.

Politica de coeziune vine în completarea altor politici ale Uniunii Europene, precum cele din domeniul educației, ocupării forței de muncă, energiei, mediului, pieței unice, cercetării și inovării ș.a. Ea asigură, în special, cadrul și strategia de investiții necesare îndeplinirii obiectivelor de creștere convenite, prevăzute de Strategia Europa 2020. Până în anul 2020, Uniunea Europeană urmărește îndeplinirea a cinci obiective concrete – referitoare la ocuparea forței de muncă, inovare, educație, incluziune socială și climă/energie [1].

Rezultate și discuții

La etapa actuală Europa trece printr-o perioadă de transformare. Criza a anulat ani de progrese economice și sociale și a pus în evidență deficiențele structurale ale economiei Europei. Între timp, lumea evoluează rapid, iar provocările pe termen lung (globalizarea, presiunea exercitată asupra resurselor, îmbătrânirea) se intensifică. Structurile europene, toate țările membre ale UE în ultimii ani sunt preocupate de propriul viitor.

Europa va putea reuși dacă va acționa în mod colectiv, ca Uniune. În acest scop a fost elaborată și se realizează cu succes Strategia – Europa 2020, având ca scop realizarea unui șir de măsuri radicale care iar permite să iasă din criză mai puternici și care să transforme UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, caracterizată prin niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și coeziune socială. Europa 2020 oferă o imagine de ansamblu a economiei sociale de piață a Europei pentru secolul al XXI-lea.

Europa 2020 propune trei priorități care se susțin reciproc:

- creștere inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- creștere durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
- creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

UE și-a definit direcția în care vrea să evolueze până în anul 2020. În acest scop au fost stabilite următoarele obiective principale pentru Uniunea Europeană:

- 75% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să aibă un loc de muncă;
- 3% din PIB-ul UE ar trebui investit în cercetare-dezvoltare (C-D);
- obiectivele „20/20/20” în materie de climă/energie ar trebui îndeplinite (inclusiv o reducere a emisiilor majorată la 30%, dacă există condiții favorabile în acest sens);
- rata abandonului școlar timpuriu ar trebui redusă sub nivelul de 10% și cel puțin 40% din generația tânără ar trebui să aibă studii superioare;
- numărul persoanelor amenințate de sărăcie ar trebui redus cu 20 de milioane [1].

Aceste obiective sunt interconectate și sunt cruciale pentru reușita generală. Pentru a garanta că fiecare stat-membru adaptează strategia Europa 2020 la situația sa specifică, Comisia a propus ca aceste obiective ale UE să fie transpuse în obiective și traiectorii naționale. Fiecare stat-membru a adoptat obiective naționale în aceste domenii.

E de menționat, că pentru perioada anilor 2014-2020 sunt alocate 351,8 miliarde de euro – aproximativ o treime din bugetul Uniunii Europene – pentru politica de coeziune, în vederea atingerii acestor obiective și a îndeplinirii diverselor necesități existente la nivelul tuturor regiunilor din Uniunea Europeană.

Politica de coeziune în Uniunea Europeană este promovată consecvent de-a lungul timpului, care se confirmă prin următoarele:

- în **1957** în Tratatul de la Roma se menționează pentru prima dată existența unor diferențe regionale;
- în **1958** a fost instituit Fondul social european;
- **1975** – a fost creat Fondul european de dezvoltare regională;
- **1986** – în Actul Unic European s-a stabilit termenul juridic al „politicii regionale“;
- **1988** – în vederea adaptării la aderarea Greciei (1981), Spaniei și Portugaliei (1986), fondurile structurale au fost integrate într-o „politică de coeziune“ generală. Buget: 64 miliarde ECU;
- în **1993** – Tratatul de la Maastricht introduce Fondul de coeziune, Comitetul Regiunilor și principiul subsidiarității;
- **1994-1999** – dublarea resurselor alocate fondurilor, acestea atingând o treime din bugetul Uniunii Europene;
- **1995** – a fost adoptat un obiectiv special pentru sprijinirea regiunilor slab populate din Finlanda și Suedia;
- **2000** – „Strategia de la Lisabona“ redirecționează prioritățile UE către creștere, locuri de muncă și inovare;
- **2000-2006** – prioritățile oferite acestei perioade au fost orientate astfel încât să reflecte obiectivele Strategiei de la Lisabona. Instrumentele de preaderare au pus la dispoziția țărilor aflate în curs de aderare la Uniunea Europeană fonduri și know-how;
- **2004** – Aderarea a zece noi state-membre, populația UE, crescând cu 20%, în timp ce PIB-ul acesteia doar cu 5%. Buget specific alocat pentru noile stat-membre (2004-2006);
- **2007-2013** – 30% din bugetul alocat pentru infrastructura de mediu și pentru măsuri de combatere a schimbărilor climatice, iar 25% pentru cercetare și inovare;
- **2014-2020** – noua perioadă de programe introduce norme comune simplificate și un accent sporit pe realizări și rezultate. Bugetul de 351,8 miliarde de euro este orientat în special către 11 obiective tematice în sprijinul realizării țintelor Strategiei Europa 2020.

Coeziunea economică, socială și teritorială se află în centrul strategiei Europa 2020 pentru a asigura că toate energiile și capacitățile sunt mobilizate și orientate către urmărirea priorităților strategiei. Politica de coeziune și fondurile structurale, care își păstrează importanța ca elemente de sine stătătoare, reprezintă totodată mecanisme-cheie de execuție pentru realizarea priorităților de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii în statele membre și în regiunile acestora.

Se prevăd acțiuni concrete de dezvoltare a unor soluții de finanțare inovatoare care să sprijine obiectivele strategiei Europa 2020 prin precum: valorificarea pe deplin a posibilităților de sporire a eficienței și a eficacității bugetului de care dispune în prezent UE, printr-o ierarhizare mai bună a priorităților și printr-o corelare mai bună a cheltuielilor UE cu obiectivele strategiei Europa 2020, în vederea eliminării fragmentării actuale a instrumentelor de finanțare ale UE (de exemplu, cercetare, dezvoltare și inovare, investiții în infrastructurile-cheie de rețele transfrontaliere de energie și transporturi, precum și tehnologii cu emisii reduse de carbon). Revizuirea cadrului financiar reprezintă o oportunitate care va fi exploatată pe deplin pentru a dezvolta potențialul instrumentelor financiare inovatoare, asigurându-se în același timp buna gestiune financiară.

E de menționat, că din volumul cheltuielilor totale prevăzute în bugetul Uniunii Europene pentru perioada anilor 2014-2020 în sumă de 1082 miliarde euro, 32,5% se prevede finanțare din

politica de coeziune (351,8 mld. €) și 67,5% pentru finanțarea altor politici ale UE: agricultura, cercetare, politica externă etc. (730,2 mld €) (figura 1).

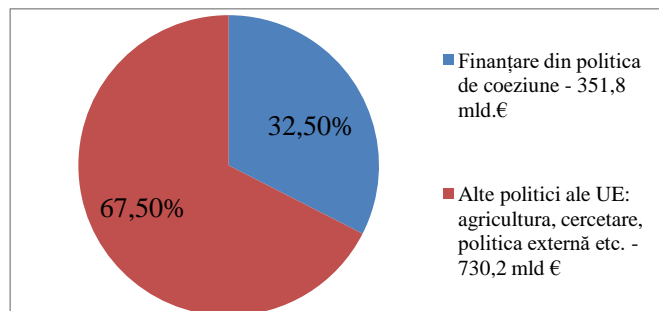

Figura 1. Bugetul general al Uniunii Europene pentru anii 2014-2020 (în total 1082 miliarde euro) [1]

În figura 2 sunt prezentate principalele direcții de finanțare din politica de coeziune pentru anii 2014-2020 (351,8 miliarde €).

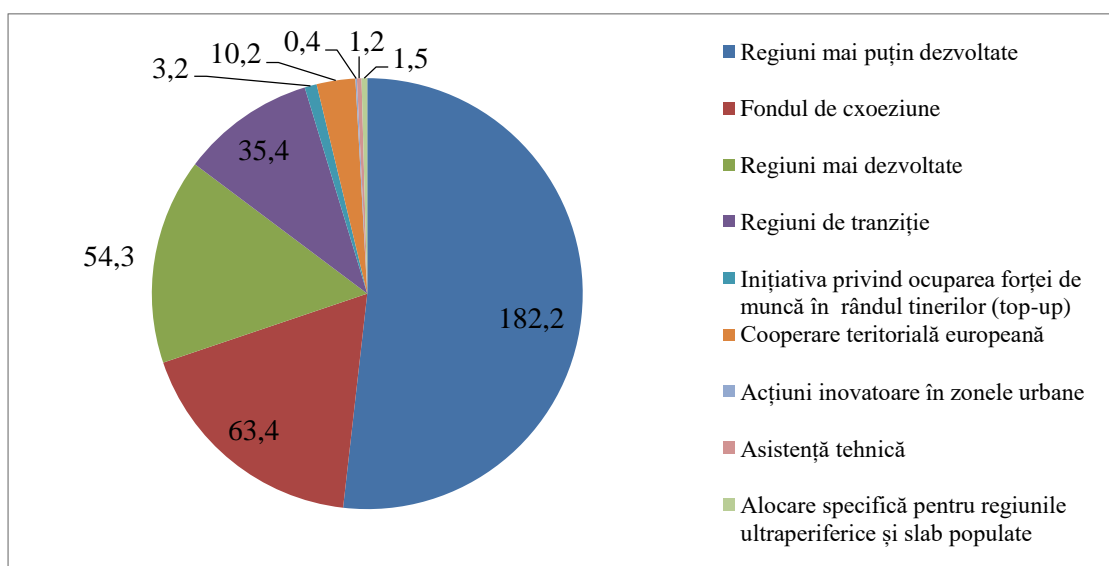

Figura 2. Finanțare din politica de coeziune a UE pentru perioada 2014-2020 (351,8 miliarde €) [1]

Prioritățile realizării politicii de coeziune în UE sunt: crearea de locuri de muncă și creșterea economică; investiții în oameni; sprijinul întreprinderilor; consolidarea cercetării și inovării; îmbunătățirea mediului înconjurător; modernizarea transporturilor ș.a.

Conform estimărilor numai în perioada anilor 2007-2012 în țările-membre ale UE au fost create 594000 locuri de muncă. A crescut venitul în cele mai sărace regiuni ale UE, PIB-ul pe cap de locuitor înregistrând aici un salt de la 60,5% din media UE în 2007 la 62,7% în anul 2010.

Se fac enorme investiții în oameni:

- în fiecare an, aproximativ 15 milioane de persoane se implică în mii de proiecte cofinanțate din Fondul social european (FSE):

- în total pe UE 2,4 milioane de participanți la acțiunile FSE destinate sprijinirii accesului la ocuparea forței de muncă și au găsit un loc de muncă în termen de 6 luni (în 2007-2010);
- Un sprijin financiar deosebit se acordă întreprinderilor:
- 198000 de întreprinderi mici și mijlocii (ÎMM-uri) au beneficiat de ajutor direct pentru investiții:
- 77800 de întreprinderi nou înființate au beneficia de sprijin;
- 262000 de locuri de muncă au fost create în cadrul ÎMM-urilor.
Consolidarea cercetării și inovării:
- 63000 de proiecte de cercetare au beneficiat de sprijin financiar;
- au fost create 21000 locuri de muncă de lungă durată în domeniul cercetării.
- Îmbunătățirea mediului înconjurător:
- au fost modernizate sistemele de alimentare cu apă, în beneficiu a 3,2 milioane de cetățeni;
- 9400 de proiecte au îmbunătățit durabilitatea și atractivitatea orașelor.
- Modernizarea transporturilor:
- 1200 km de drum rutier și 1500 km de cale ferată au contribuit la crearea unei rețele transeuropene de transport (TEN-T) eficiente.

Datele se referă la perioada 2007-2012, cu excepția cazului în care se reprezintă altfel.

Finanțarea obiectivelor politicii de coeziune în UE sunt realizate prin intermediul a trei fonduri principale:

1. *Fondul European de dezvoltare regională* (FEDR) urmărește să consolideze coeziunea economică și socială la nivel regional prin investirea în sectoarele care sporesc creșterea în vederea generării unui grad mai ridicat de competitivitate și a creării de locuri de muncă. Totodată, FEDR finanțează proiectele de cooperare transfrontalieră;
2. *Fondul Social European* (FSE), investește în oameni, punând accentul pe îmbunătățirea oportunităților în materie de ocupare a forței de muncă și educație. Aceasta vizează, de asemenea, sprijinirea persoanelor defavorizate care se confruntă cu riscul de sărăcie sau de excluziune socială;
3. *Fondul de coeziune*: investește în creștere ecologică și dezvoltare durabilă și îmbunătățește interconectarea în statele-membre cu un PIB sub 90% din media UE.

Acestea constituie, împreună cu Fondul european agricol pentru dezvoltarea rurală (FEADR) și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF), Fondurile structurale și de investiții europene (ESI).

E de menționat că Comisia Europeană colaborează cu statele-membre și regiunile în vederea elaborării de acorduri de parteneriat și programe operaționale care să prezinte în linii mari prioritățile de investiții și necesitățile de dezvoltare. Autoritățile de management din statele-membre gestionează programele și selectează proiectele individuale.

Politica de coeziune are 11 obiective tematice destinate creșterii pentru perioada 2014-2020:

- 1) Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
- 2) Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor, precum și îmbunătățirea utilizării și calității acestora;
- 3) Sporirea competitivității ÎMM-urilor;
- 4) Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii reduse de carbon;
- 5) Promovarea adaptării la schimbările climatice, precum și a prevenirii și gestionării riscurilor;

- 6) Conservarea și protecția mediului și promovarea eficienței resurselor;
- 7) Promovarea unui transport durabil și îmbunătățirea infrastructurilor rețelilor;
- 8) Promovarea sustenabilității și calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității lucrătorilor;
- 9) Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare;
- 10) Efectuarea de investiții în domeniul educației, al instruirii și al învățării pe tot parcursul vieții;
- 11) Îmbunătățirea eficienței administrației publice.

Conform politicii de coeziune a UE se prevede că:

- investițiile din fondul FEDR vor sprijini toate cele 11 obiective, însă obiectivele 1 - 4 sunt principalele priorități de investiții;
- principalele priorități ale FSE sunt obiectivele 8 - 11, cu toate că fondul sprijină, de asemenea, obiectivele 1 - 4;
- Fondul de coeziune sprijină obiectivele 4 - 7 și 11.

Concluzii

Politica de coeziune generează avantaje pentru toate regiunile Uniunii Europene.

Nivelul investițiilor reflectă necesitățile de dezvoltare ale statelor –membre. Regiunile sunt clasificate în funcție de nivelul produsului intern brut (PIB) în **regiuni mai dezvoltate, de tranziție sau mai puțin dezvoltate**. Potrivit acestei clasificări, fondurile europene asigură între 50% și 85% din totalul finanțării unui proiect. Necesarul de finanțare rămas poate proveni din surse publice (naționale sau regionale) ori private. Obiectivul principal al politicii de coeziune este acela de a sprijini competitivitatea regiunilor și orașelor Europei, încurajând creșterea de locuri de muncă. Printre posibili beneficiari se numără organismele publice, întreprinderile (în special IMM-urile), universitățile, asociațiile, ONG-urile și organizațiile de voluntari.

Politica de coeziune încurajează regiunile și orașele din diferite state-membre ale UE să colaboreze și să înețe unele de la celelalte prin programe, proiecte și rețele comune cu efecte concrete asupra fiecărui aspect al vieții economice, printre care: inovarea, accesibilitatea, educația, întreprinderile, ocuparea forței de muncă sau mediul. Programele transfrontaliere, transnaționale și internaționale beneficiază de finanțare din *Fondul european de dezvoltare regională*. Persoanele care locuiesc în afara granițelor UE beneficiază, la rândul lor, de programe de cooperare transfrontalieră de preaderare.

Bibliografie

1. Strategia Uniunii Europene – Europa 2020
https://www.mae.ro/sites/default/files/file/Europa2021/Strategia_Europa_2020.pdf
2. Dicționarul explicativ al limbii române DEX. Ediția a II-a. București, 1998. 1192 p.